

یک تاریخ جهان در ۱۰۰ شیء از مُشته تبر تا کارت اعتباری

www.ketab.ir

نیل مک گرگور
برگردان: ع. پاشایی و گروه مترجمان

MIX
papier aus verantwor-
tungsvollen Quellen
FSC® C019863

نشان استاندارد کاغذ پالک سوندد

سرشناسه: مک گرگور، نیل، -۱۹۴۶ م.

MacGregor, Neil

عنوان و نام پدیدآور: یک تاریخ جهان در ۱۰۰ شیء: از مشتهقیر تا کارت اسباب بازی، نیل مک گرگور؛

برگردان ع. پاشایی و گروه مترجمان

مشخصات نشر: تهران، نشر چشمه، ۱۳۹۴

مشخصات ظاهری: ۷۲۸ ص.

شابک: 978-600-229-575-0

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: عنوان اصلی: A history of the world in 100 objects, 2010

موضوع: تاریخ جهان - اسناد و مدارک

شناسه‌ی افزوده: پاشایی، عسکری، ۱۳۱۸، مترجم

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۴ ای ۷۶ م / D۲۰

رده‌بندی دیویی: ۹۰۹

شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۴۰۴۰۰۸۱

cheshmehpublication

telegram.me/cheshmehpublication

www.cheshmeh.ir

رده‌بندی نشر چشمه: تاریخ و اسطوره

یک تاریخ جهان در ۱۰۰ شیء
از شسته‌تیر تا کارت اعتباری
نیل مک گرگور
مدیر موزهی بریتانیا
برگردان ع. پاشایی و گروه مترجمان

مدیر هنری: مجید عباسی

لیتوگرافی: باختر

چاپ: دالاهو

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

اول: بهار ۱۳۹۵، تهران

طراحی چاپ: یوسف امیرکیان

حق چاپ و انتشار محفوظ است. خصوصاً نشر چشمه است.

هرگونه اقتباس و استفاده از این اثر، بدون مجوز از ناشر است.

شابک: ۹۶۴-۶۰۰-۵۷۵-۰

دفتر مرکزی و فروش نشر چشمه

تهران، خیابان انقلاب، خیابان ابوریحان، خیابان وحید نظامی و خیابان ولیعصر

تلفن: ۶۶۴۹۲۵۴۴

کتابفروشی نشر چشمه‌ی مرکزی:

تهران، خیابان کریم‌خان زند، نبش میرزای شیرازی، شماره‌ی ۱۰۷

تلفن: ۸۸۹۰۷۷۶۶

کتابفروشی نشر چشمه‌ی گورش:

تهران، بزرگراه ستاری شمال، نبش خیابان پیامبر مرکزی، مجتمع تجاری گورش، طبقه‌ی پنجم، واحد ۴

تلفن: ۴۴۹۷۱۹۸۸-۹۰

کتابفروشی نشر چشمه‌ی آرن:

تهران، شهرک قدس (غرب)، بلوار فرزادای، نرسیده به بزرگراه نیایش، خیابان حافظی، نبش خیابان قنار مقدم

مجتمع تجاری آرن، طبقه‌ی ۴

فهرست

۱۳	پیشگفتار مترجم
۱۵	پیشگفتار / انصورت ناممکن
۱۷	مقدمه / پیام‌هایی از گذشته
۱۸	شعر ضروری اشیا
۲۱	بقای اشیا
۲۲	زندگی‌نامه‌های اشیا
۲۴	اشیا در طی زمان و مکان
۲۶	حدود اشیا
۲۹	بخش یک: ما را انسان می‌سازند
۳۱	۱: مومیایی هورنه جیتف
۳۸	۲: ابزار بُرش سنگی اولدووای
۴۴	۳: مُشته‌بَر اولدووای
۴۹	۴: گوزن‌های شناگر
۵۷	۵: پیکان کلویس
۶۳	بخش دو: بعد از عصر یخ: غذا و جنسیت
۶۵	۶: دسته‌هاون مرغی شکل
۶۹	۷: تندیسک عشاق عین صخری
۷۶	۸: مُدلِ گلی گاو مصری
۸۱	۹: پیکره‌ی خدای ذرت مایا
۸۶	۱۰: ظرف گلی جومون
۹۳	بخش سه: اولین شهرها و دولت‌ها

۹۵	۱۱: برجسب صندل دین شاه
۱۰۰	۱۲: درفش اور
۱۱۰	۱۳: مهر سبند
۱۱۵	۱۴: تبر یشم
۱۲۱	۱۵: لوح نوشتار آغازین
۱۲۷	بخش چهار: سرآغازهای علم و ادبیات
۱۲۹	۱۶: لوح سیل
۱۳۵	۱۷: پاپیروس ریاضی رابند
۱۴۳	۱۸: پیکان مناسی گاو و جهنده
۱۴۹	۱۹: شلای مولد
۱۵۷	۲۰: مجسمه‌ی رابیس در
۱۶۳	بخش پنج: جهان کمن قدرت های نو
۱۶۵	۲۱: نقش برجسته‌های لاش
۱۷۳	۲۲: مجسمه‌ی ابوالهول تهره‌و
۱۷۹	۲۳: ظرف آیینی چینی عهد جو
۱۸۴	۲۴: پارچه‌ی پاراکاس
۱۹۰	۲۵: سگه‌ی طلای کروستوس
۱۹۵	بخش شش: جهان در عصر کنفوسیوس
۱۹۷	۲۶: مدل گردونه‌ی جیحون
۲۰۳	۲۷: پیکر تراشی پارتئون: سنتانور و لاپیت
۲۰۹	۲۸: صراحی‌های یس - یوتس
۲۱۵	۲۹: ماشک سنگی اولمیک
۲۲۴	۳۰: ناقوس مفرغی چینی
۲۲۹	بخش هفت: امپراتوری سازان
۲۳۱	۳۱: سگه با سیر اسکندر
۲۳۷	۳۲: میل آشوکا
۲۴۳	۳۳: سنگ رشید
۲۴۹	۳۴: جام لاکی چینی هن
۲۵۵	۳۵: سیر اوگوستوس
۲۶۱	بخش هشت: لذات باستانی، ادویه‌ی جدید

۲۶۳	۳۶: جام وارن
۲۶۷	۳۷: چیق سمور آبی امریکای شمالی
۲۷۳	۳۸: کمر بند توپ بازی آیینی
۲۷۸	شرح روی نقاشی
۲۸۱	۳۹: طومار هشدارها
۲۸۹	۴۰: فلفل دان هاگسن
۲۹۵	بخش نه: طلوع ایمان های جهانی
۲۹۷	۴۱: بودای نشسته از گنداره
۳۰۱	۴۲: سگه های: علای سومازه گوپته ی اول
۳۰۹	۴۳: بشه بی که ساپور دوم را نشان می دهد
۳۱۳	۴۴: موزائیک هیتون من بر
۳۱۹	۴۵: دست مفرغی بی
۳۲۵	بخش ده: جاده ی ایریشم و فاسموز از
۳۲۷	۴۶: سگه های طلای عبدالملک
۳۳۲	۴۷: کلاه خود ساتن هو
۳۳۸	۴۸: سفالینه ی جنگاور موچه
۳۴۴	۴۹: سفال بام کره یی
۳۵۰	۵۰: نقاشی شاهزاده خانم ایریشم
۳۵۷	بخش یازده: درون کاخ: رازهای دربار
۳۵۹	۵۱: نقش برجسته ی مایا از خون دهی شاهانه
۳۶۵	۵۲: تکه های دیوارنگاره ی حرم
۳۷۱	۵۳: بلور لوتار
۳۷۷	۵۴: پیکره ی تارا
۳۸۲	۵۵: پیکره های چینی مقبره ی عهد تانگ
۳۹۱	بخش دوازده: زانران، مهاجمان و بازرگانان
۳۹۳	۵۶: گنج دره ی یورک
۳۹۹	۵۷: آبخوری هدویگ
۴۰۵	۵۸: آینه ی مفرغی ژاپنی
۴۱۱	۵۹: سر بودای بورو بودور
۴۱۷	۶۰: تکه های سفالینه ی کیلوا

۴۲۳	بخش سیزده: نمادهای پایگاه اجتماعی
۴۲۵	۶۱: مهره‌های شطرنج لونیس
۴۳۱	۶۲: اصطقلاب عبری
۴۳۶	۶۳: سردیس ایفه
۴۴۲	۶۴: گلدان‌های دیوید
۴۴۸	۶۵: صندلی آیینی تایی نو
۴۵۵	بخش چهارده: دیدار با خدایان
۴۵۷	۶۶: صندوق خار مقدس
۴۶۲	۶۷: شمایل پیروزی اُرتودوکسی
۴۶۸	۶۸: پدخره سیوا و پاروتی
۴۷۴	۶۹: پیکره‌ی انوخدان اوریتکا
۴۸۰	۷۰: مجسمه‌ی هراهاکانا، بیا در ایستر آیلند
۴۸۷	بخش پانزده: آستانه‌ی جوامع
۴۸۹	۷۱: طغرای سلیمان قانونی
۴۹۶	۷۲: اسکناس مینگ
۵۰۳	۷۳: لامای طلای اینکا
۵۰۹	۷۴: جام یشم ازدها
۵۱۵	۷۵: کرگدن دُورر
۵۲۳	بخش شانزده: اولین اقتصاد جهانی
۵۲۵	۷۶: کشتی مکانیکی
۵۳۱	۷۷: لوحه‌ی بنین: اوبا با اروپایی‌ها
۵۳۷	۷۸: مار دوسر
۵۴۵	۷۹: فیل‌های کاکي‌نهمون
۵۵۱	۸۰: سگه‌های هشت
۵۵۷	بخش هفده: بردباری و نابردباری
۵۵۹	۸۱: عَلم دسته‌زوی مذهبی شیعه
۵۶۶	۸۲: مینیاتور شاهزاده‌ی مغول
۵۷۲	۸۳: عروسک خیمه‌شب‌بازی بیما
۵۷۸	۸۴: نقشه‌ی دست‌نویس مکزیکی
۵۸۵	۸۵: پوستر صدمین سال جنبش دین‌پرایی

۶۰۱	بخش هجدهم: اکتشاف، استثمار و روشنگری
۶۰۳	۸۶: طبل آکان
۶۰۸	۸۷: کلاهخود پر هاواییایی
۶۱۴	۸۸: نقشه‌ی پوست گوزن امریکای شمالی
۶۲۲	۸۹: سپر استرالیایی پوست درختی
۶۲۸	۹۰: بی‌یشم
۶۳۵	بخش نوزده: تولید انبوه، ترغیب توده‌ها
۶۳۷	۹۱: زمان‌سنج کشتی از کشتی بیگل
۶۴۳	۹۲: چایخوری، ای آغاز دوره‌ی ویکتوریا
۶۴۹	۹۳: موج زررک رکوسای
۶۵۷	۹۴: طبل شکاف‌دار سودانی
۶۶۶	۹۵: سگه‌ی از ریختر انداختن
۶۷۲	بخش بیست: جهان ساخت ما
۶۷۴	۹۶: بشقاب انقلاب روسیه
۶۷۹	۹۷: در روستای ملال‌آور هاکنی
۶۸۴	۹۸: تخت اسلحه
۶۹۰	۹۹: کارت اعتباری
۶۹۶	۱۰۰: لامپ و شارژر خورشیدی
۶۹۶	لیست اشیاء
۶۹۶	کتابنامه
۷۱۲	ارجاعات
۷۱۶	نمایه

پیشگفتار مترجم

این کتاب سرگذشت انسان است در تاریخ جهان. سرگذشت چیزهایی است که او آن‌ها را ساخته است، و چیزهایی که او ساخته‌اند. از چیزهایی نامانندگار و ماندگار و از ماندگاری آن‌ها می‌گوید بدون هیچ افزودنی: «بی‌پرده و بی‌پیرایه است. لُخَم و بی‌چرب و چیل، بی‌آب و تاب؛ ساده، روشن، مخصوصاً بدون دود و دمنوی‌های «تاریخ‌ها»، متن‌های به اصطلاح تاریخی.

کتاب صد فصل دارد که به دست من، هر بخش پنج فصل، تنظیم شده است، همراه با عکس، نقشه‌ها، نمایه همراه با نقل مستقیم نظرگاه‌هایی در حدود دویست صاحب‌نظر در هر فصل دو نفر. گفتنی‌های ضروری دیگر را در باب چند، در کتاب، نیا، مک‌گیرگور می‌گوید.

اما ترجمه. کاریست گروهی، از اندیشه‌پروران. سایت گروه کتابخوانی است. مقدمه و هشتاد فصل از کتاب را من ترجمه کرده‌ام، ۱۴ فصل را نسترن پشایی، و ۶ فصل دیگر را مترجمان دیگر که نام‌شان در فهرست مطالب، کنار آن فصل‌ها آمده است.

تمام ترجمه‌ها را نسترن کلمه به کلمه با متن انگلیسی تطبیق داده است. کاری موشکافانه و صبورانه. برگردان فارسی تمام کتاب را «اندیشه‌پرور» دیگری، نیلوفر پشایی، خواننده و برای هرچه خوشخوان‌تر شدن آن‌ها، با حفظ و رعایت ترجمه بودن کتاب، ذوق و وسوسه بسیار به کار برده است. همین‌طور اندیشه‌پروران دیگری: ناهید گرامیان، اسماعیل شکری، عباس قنبر، علی روستایی، هر یک بخش‌هایی از ترجمه‌ها را خوانده و نظرهای سودمندی داده‌اند.

هرگونه نظری را می‌توانید در بامداد ما (www.bamdadema.com) – سایت گروه اندیشه‌پروران – با ما در میان بگذارید و در همین سایت می‌توانید تمام عکس‌های کتاب را به صورت رنگی ببینید. همه‌ی کاربران می‌توانند مقدمه و فصل‌های بسیاری از این کتاب را در بامداد ما، به طور رایگان، بخوانند.

اما گروه اندیشه‌پروران. این گروه – که حامی ترجمه و تألیف کتاب و مقالات است – سومین سال فعالیت فرهنگی‌اش را در سایت بامداد ما، با شعار سایت کتابخوانی برای همه‌ی فارسی‌خوان‌ها آغاز کرده است. حالا در بامداد ما می‌توانید هشت کتاب را به طور آنلاین، و رایگان، بخوانید. که حامی

۶تای آن‌ها گروه اندیشه‌پروران بوده‌اند: گویش ساری، جبین بر خاک نه، بامداد هنر، دانشنامه‌ی هنر ژاپن، ریشه‌های فرزادگی، سخنان لائوزه، کارگر سیاه در امریکا، و همین یک تاریخ جهان در ۱۰۰ شیء. به زودی چند کتاب دیگر هم در بامداد ما خواهید خواند. همراه با مباحثی در خوانش شعر، معرفی هنرمندان، و فعالیت‌های دیگر فرهنگی. می‌توانید فهرست نام‌های اندیشه‌پروران حامی این کتاب را در کتاب ببینید. سپاسگزارم: از اندیشه‌پروران، از مترجمان، از ویراستار و مقابله‌گر، از بخش فنی بامداد ما، از عارف آهنگر، به خاطر عکس‌ها، و از معصومه ارمغان به خاطر حروف‌چینی و صفحه‌آرایی تمام کتاب، و از نوید مختاری آسکی، گرافست گروه.

ع. پاشایی

مهر ۱۳۹۴

www.ketab.ir

پیشگفتار: مأموریت ناممکن

تاریخ‌گویی امثال «ستان‌گویی» از طریق اشیا کاریست که موزه‌ها برای آن درست شده‌اند. و از آن‌جا که بریتیش میوزیم^۱ یا موزهی ریتانیا [در لندن] بیش از ۲۵۰ سال است که دارد اشیایی را از سراسر کره‌ی زمین جمع می‌کند، شما اگر بخواهید از طریق اشیا تاریخ جهان را بگویید این‌جا جای بدی برای شروع نیست. در واقع می‌شود گفت این کاریست که این موزه از اول تأسیسش سعی کرده بکند، یعنی از همان موقعی که پارلمان آن را در ۷۵۱ تأسیس کرد و خواست که «هدفش جهان‌شمول بودن» باشد و درس هم به روی همگان باز باشد. این کتاب گزارش یک رشته از برنامه‌هایی است که در ۲۰۱۰ از رادیو ۴ بی‌بی‌سی پخش می‌شد، اما این در واقع فقط ابتدایین بازگویی کاریست که موزه از موقع پایه‌گذاریش می‌کرده، یا سعی می‌کرده بکند.

قواعد بازی برای یک تاریخ جهان در ۱۰۰ شیء را «مارک دامازر»^۲، مدیر یا کنترل‌کننده‌ی رادیو ۴ گذاشته بود. قواعد ساده‌یی بودند. همکارانی از موزه و بی‌بی‌سی ۱۰۰ شیء از مجموعه‌ی موزه انتخاب می‌کردند که از نظر تاریخی می‌بایست از آغاز تاریخ انسان، در حدود دو میلیون سال پیش، شروع شود و صاف بیاید تا همین امروز. این اشیا می‌بایست کل جهان را از آن‌جا که ممکن است به طور برابر شامل شوند. این‌ها سعی می‌کنند به خیلی از جنبه‌های عملی تجربه‌ی انسان بپردازند و از کل آن جوامع به ما بگویند، نه فقط از ثروتمندان و قدرتمندان. بنا بر این، این اشیا لزوماً کم‌بیزه‌ای کم‌ارزش زندگی روزمره را شامل می‌شوند و هم آثار بزرگ هنری را، چون هفته‌یی پنج برنامه پخش می‌شد، ما اشیا را به شکل خوشه‌های پنج‌تایی دسته کردیم، کره‌ی جغرافیا را در نقاط گوناگون زمان می‌چرخانیم و به پنج تصویر جهان از طریق اشیا در آن تاریخ خاص نگاه می‌کنیم. و از آن‌جا که مجموعه‌ی موزه کل جهان را در بر می‌گیرد و بی‌بی‌سی در سراسر جهان پخش می‌شود، ما از متخصصان و مفسران سراسر جهان دعوت کردیم که به ما بپیوندند. البته این فقط می‌توانست همیشه «یک» تاریخ جهان باشد، اما همچنان سعی می‌کند تاریخی باشد که جهان به طریقی در آن سهیم بود.

پیداست که این پروژه از بسیاری جنبه‌ها ناممکن بود، اما یک جنبه‌ی معین آن باعث مناظره‌ی پرشور خاصی شد. درباره‌ی همه‌ی این اشیاء در رادیو حرف زده می‌شد نه در تلویزیون. شنونده آن‌ها را به چشم نمی‌دید بل که تصور می‌کرد. اول فکر می‌کنم تیم موزه، که به بررسی دقیق اشیاء عادت داشتند، از این کار ترس برشان داشت، اما همکاران ما در بی‌بی‌سی از کارشان مطمئن بودند. آن‌ها می‌دانستند که مجسم کردن یک شیء آن را به طریقی از آن خود کردن است، پس هر شنونده‌ی شیء مورد بحث را از آن خود کرده و در نتیجه تاریخ خود را می‌سازد. برای آن‌هایی که حتماً می‌بایست آن اشیاء را ببینند، و خودشان نمی‌توانستند به موزه بروند، عکس همه‌ی اشیاء را در وبسایت «یک تاریخ جهان در ۱۰۰ شیء» در ۲۰۱۰ در دسترس گذاشتیم، و حالا در این کتاب به زیبایی مصور شده چاپ کرده‌ایم.^۱

نیل مک‌گرگور

سپتامبر ۲۰۱۰

۱. به گمانم عنوان پیشگفتار اشاره دارد به نام یک سریال تلویزیونی اکشن آمریکایی. که با نام «بالاخر از خطر» در ایران نمایش داده می‌شد. -م-

مقدمه: پیام‌هایی از گذشته

در این کتاب ما در طول تاریخ به گذشته و به سراسر کره‌ی زمین سفر می‌کنیم تا ببینیم ما انسان‌ها در طول دو میلیون سال گذشته، طور به جهان‌مان شکل داده و از آن شکل گرفته‌ایم. این کتاب سعی می‌کند تاریخی از جهان را به سببی گوید که پیش از این در این زمینه کار نشده بود، یعنی با رمزگشایی پیام‌هایی که اشیاء در طول زمان رستاده‌اند - پیام‌هایی درباره‌ی مردمان و مکان‌ها، محیط‌ها و تعامل‌ها، درباره‌ی لحظات گوناگون تاریخ در بیهوشی زمان‌مان آن‌طور که خود ما به آن فکر می‌کنیم. این علائم یا سیگنال‌هایی که از گذشته می‌آیند که بعضی معتبرند، بعضی حدس و گمانی‌اند، و خیلی‌هاشان هم هنوز باید بازیاخته شوند. شاید دیگری که شاید با آن‌ها روبه‌رو شویم ناهمخوانند. آن‌ها از کل جوامع و فرایندهای پیچیده حرف می‌زنند نه از رویدادهای فردی، و از جهانی می‌گویند که برای آن ساخته شده بودند، همچنین از دوره‌های تاریخی که به آن‌ها از نوشتار و مکان دیگری دادند، گاهی معناهایی خیلی دورتر از قصد و غرض سازمان اصلی آن‌ها پیدا می‌کنند. این چیزها، که انسان‌ها آن‌ها را ساخته‌اند، این منابع به دقت شکل تاریخی و سفرهای غالباً کنجکاوانه‌ی آن‌ها در طی قرن‌ها و هزاره‌ها، همان چیزی‌اند که یک تاریخ جهان را ۱۰۰۰۰ شئ سعی می‌کند آن‌ها را زنده کند. در این کتاب همه‌چیز شئی هست - اشیایی که آن‌ها را با دقت طراحی کردند و آن وقت یا ستودند و نگهداری کردند یا از آن‌ها استفاده کردند، [و به مرور] شکستند و دور ریخته شدند. این اشیاء از ظرف پخت و پز گرفته تا کشتی بادبانی طلایی، از ابزار عصر سنگ تا کارت اعتباری را شامل می‌شوند، و همه‌ی این‌ها از مجموعه‌ی بریتیش میوزیم می‌آیند.

تاریخی که از این اشیاء پدیدار می‌شود به نظر خیلی‌ها ناآشنا خواهد آمد. تاریخ‌ها، یعنی زمان‌های معروف، نبردهای مشهور یا حوادث معروف چندتایی بیشتر نیستند. اما رویدادهای پذیرفته‌شده‌ی رسمی در مرکز صحنه نیستند، منظور رویدادهایی مثل ساخته‌شدن امپراتوری روم، ویران‌شدن بغداد به دست مغول‌ها، رنسانس اروپا، جنگ‌های ناپلئون، یا بمباران هیروشیماست. اما این رویدادها حضور دارند و از راه این یا آن

شیء منکسر شده‌اند. مثلاً، سیاست ۱۹۳۹ این هر دو کار را مشخص کرد: که ساتن هو^۱ چه‌طور حفاری و چه‌طوری فهمیده شود (فصل ۴۷) سنگ رشید اروزتا استون^۲ (همین‌طور چیزهای دیگر) سندی از کشمکش میان بریتانیا و فرانسه‌ی ناپلئون (فصل ۳۳) است. جنگ استقلال امریکا این‌جا از منظر نامتعارف یک نقشه‌ی پوست گوزن امریکایی بومی [سرخپوستی] (فصل ۸۸) دیده می‌شود. در سراسر کتاب اشیایی را انتخاب کرده‌ام که داستان‌های بسیار بگویند نه آن که شاهد فقط یک رویداد معین باشند.

شعر ضروری اشیا

اگر بخواهید کل تاریخ جهان را بگویید، یعنی تاریخی که بی‌جهت به یک بخش از بشریت امتیاز نمی‌دهد، نمی‌توانید این کار را فقط از طریق متن‌های تاریخی^۳ بکنید، برای این که فقط قسمتی از جهان هم به متن داشته، در حالی که بیشتر جهان، در بیشترین زمان، متنی نداشته است. کتابت یکی از دستاوردهای متأخر انسان است، و نسبتاً تا این اواخر حتا خیلی از جوامع باسواد [یعنی دارای خط و کتابت]، دلبستگی‌ها، رزوهاشان را نه فقط در نوشته بل که در اشیا ضبط می‌کردند.

کمال مطلوب این است که تاریخی بیاید متن‌ها و اشیا را کنار هم بنشانند و بعضی فصل‌های این کتاب می‌توانند درست، همان کار^۴ بکنند، اما در خیلی موارد اصلاً نمی‌شود چنین کاری کرد. روشن‌ترین مثال این عدم توانایی در بیان تاریخ مکتوب و نامکتوب، شاید اولین رویارویی هیأت کاپیتان کوک^۵ با بومیان استرالیایی در بوآنی پوآ^۶ [در جنوب سیدنی] باشد (فصل ۸۹). از سمت انگلیسی‌ها، ما گزارش‌های علمی و گزارش کاپیتان، و از آن طرف سرنوشت‌ساز داریم، اما از سمت استرالیایی‌ها، فقط یک سپر چوبی داریم که مردی بعد از اولین تجربه‌اش از شلیک تفنگ، موقع فرار آن را انداخته و رفته است. اگر بخواهیم آن‌چه را که عملاً در آن روز اتفاق افتاد، بازسازی کنیم، باید از این سپر عمیقاً و با باریک‌بینی مثل گزارش‌های مکتوب تحقیق و تعبیر کنیم.

علاوه بر مسأله‌ی دریافت غلط متقابل، پای تحریف‌های صدایی یا عمدی پیروزی هم در میان است. همان‌طور که می‌دانیم، فاتحان‌اند که تاریخ را می‌نویسند، و معمولاً وقتی که فقط فاتحان می‌توانند بنویسند، کسانی که در طرف بازنده هستند، یعنی آن‌هایی که حاکمان مغلوب یا ویران شده، غالباً برای بازگفتن داستان‌هاشان فقط اشیای‌شان را دارند. تاینوهای^۷ [تایب [باهاماس]]، بومیان استرالیا، قوم آفریقایی بنین^۸ و اینکاها، که همه‌ی آن‌ها در این کتاب ظاهر می‌شوند، می‌توانند برای ما از طریق اشیایی که ساخته‌اند، با بیشترین قدرت، از دستاوردهای گذشته‌ی‌شان بگویند: تاریخی که از طریق اشیا گفته شده صدای‌شان را به آن‌ها برمی‌گرداند. وقتی ما به تماس میان جوامع باسواد [یعنی دارای خط و با توانایی خواندن و نوشتن] و بی‌سواد مثل این‌ها نگاه می‌کنیم، همه‌ی گزارش‌های دست

1. Sutton Hoo
4. Taino

2. Captain Cook
5. Benin

3. Botany Bay

اول ما لزوماً از ریخت می‌افتند، فقط نیمی از یک گفت‌وگو باقی می‌ماند. اگر لازمست که ما نیمه‌ی دیگر آن گفت‌وگو را پیدا کنیم باید نه فقط متن‌ها، بل که اشیاء را هم بخوانیم.

گفتش خیلی آسان‌تر از انجام دادنش است. تاریخ‌نویسی از روی مطالعه‌ی متن‌ها فرایند آشناییست، و ما قرن‌هاست که ابزار نقد داریم که به ما در ارزیابی گزارش‌های مکتوب کمک می‌کند. ما یاد گرفته‌ایم چه‌طور درباره‌ی صداقت آن‌ها، تحریف‌های آن‌ها، دغا و دغل‌هاشان قضاوت کنیم. البته ما برای اشیاء ساختارهای تخصصی – باستان‌شناختی، علمی، انسان‌شناختی – داریم که به ما این امکان را می‌دهند که پرسش‌های انتقادی بکنیم. اما باید به این کار یک جهش قابل توجه تخیل را هم اضافه کنیم، آن دستکار (artefact/artifact) را به زندگی قبلش برگردانیم، تا جایی که می‌توانیم با دست و دلبازی و شاعرانه به آن بپردازیم، به این امید که شاید به بینش‌هایی برسیم که این دستکار عرضه می‌کند.

برای خیلی از فرهنگ‌ها، اگر بناست اصلاً چیزی از آن‌ها بدانیم، این تنها راه پیش روی ماست. مثلاً، فرهنگ موچه‌ی^۱ پره حالا فقط از راه گزارش باستان‌شناختی باقی مانده است. یک سفالینه‌ی موچه به شکل یک ج‌ناور (فصل ۴۸) یکی از چند نقطه‌ی شروع ماست که ببینیم این مردم که بودند و بفهمیم که چه‌طور زندگی می‌کردند و خود و جهان‌شان را چه‌طور می‌دیدند. این یک فرایند پیچیده و نامعین است که در آن اشیاء، که حالا تنها^۲ طریق لایه‌های ترجمه‌ی فرهنگی قابل دسترسی‌اند، باید با دقت تمام بررسی شوند و بعد از نوع تحلیل ارائه شوند. مثلاً غلبه‌ی اسپانیایی‌ها بر آرتک‌ها، باعث شده غلبه‌ی آرتک‌ها بر قوم اوآستیک^۳ برآپوشد. بماند: به علت این انقلاب‌های تاریخ حالا صدای اوآستیک‌ها فقط با دو واسطه بازیافتنی است، یعنی از طریق روایت اسپانیایی‌ها از چیزی که آرتک‌ها به آن‌ها گفتند. خود اوآستیک‌ها چه فکر می‌کردند؟ آن‌ها هیچ گزارش مکتوبی از خود به جا نگذاشته‌اند که این را به ما بگوید، اما فرهنگ مادی اوآستیک در نقش‌های^۴ مثل بانوخدای سنگی یک مترونیسی باقی ماند (فصل ۶۹)، که هویت آن تقریباً اول با بانوخدای مادر آرتک‌ها تلازولتوتل^۵، و بعد با مریم عذرا برابر شد. این پیکره‌ها اسناد اولیه‌ی اندیشه‌ی دینی اوآستیک هستند، و در چه معنای دقیق آن‌ها مبهم مانده، اما آن‌ها با حضور روحانی‌شان ما را به گزارش‌های دست‌نخورده و اسپانیایی‌ها برمی‌گردانند با دریافت‌های نو و سؤال‌های عمیق‌تر – اما در نهایت هنوز به شهردهای خودمان درباره‌ی آن‌چه در این گفت‌وگو با خدایان موضوع بحث است متکی هستیم.

در هر تاریخی که از طریق اشیاء گفته می‌شود کارهایی هست که بنیادی‌اند مثل تعبیر تخیلی و اخذ یا وام‌گیری^۶. این روش‌های فهم برای بنیادگذاران بریتیش میوزیم آشنا بودند؛ آن‌ها بهبودی فرهنگ‌های گذشته را یک بنیاد ضروری برای فهم بشریت مشترک ما می‌دیدند. مجموعه‌دارها و دانشمندان [عصر] روشنگری هر دو کار تنظیم علمی حقایق، و قابلیت کمیاب بازسازی شاعرانه را وظیفه‌ی خود دانستند. این عزمی بود که در همان زمان در آن طرف جهان پی‌گیری می‌شد. خاقان چیان‌لونگ در چین، که

کماییش معاصر جورج سوم (۱۸۲۰-۱۷۳۸) بود. در میانه‌ی قرن هجدهم سرگرم این کارها بود: گردآوری، مجموعه‌سازی، طبقه‌بندی، دسته‌بندی، کشف گذشته، ساختن فرهنگ‌نامه‌ها، تألیف دانشنامه‌ها و نوشتن درباره‌ی آنچه کشف کرده بود. در ظاهر، درست مثل یک دانشمند نجیب‌زاده‌ی اروپایی قرن هجدهم. یکی از اشیای فراوانی که او جمع کرد یک حلقه‌ی یشم یا بی *bi* (فصل ۹۰) بود. خیلی شبیه به حلقه‌های یشمی که در مقابر دودمان ژانگ در حدود ۱۵۰۰ ق م پیدا شده است. امروزه هنوز نمی‌دانیم این‌ها چه کاربردی داشتند، اما یقیناً اشیایی بودند که منزلت والایی داشتند و خیلی هم زیبا ساخته شده بودند. خاقان چیان‌لونگ زیبایی شگفت‌ی یشمی را که یافته بود می‌ستود و به تعمق در چندوچون کاربرد این شیء پرداخت. رویکرد او همان‌قدر که تخیلی بود دانشمندانه هم بود: پرسید که این قطعه خیلی قدیمی است، و او همه‌ی اشیای فراوان مشابهی را که درباره‌ی آن‌ها می‌دانست از نو نگاه کرد، اما این برایش کلاف‌سردرگم بود. بنا بر این، همان‌طور که از او انتظار می‌رفت، شعری را بابت تلاشش برای پی بردن به معنی آن نوشت. و بعد، که شاید کماییش برای ما تکان‌دهنده شد، در شعرش را روی خود شیء‌یی که موردستایش او بود بنویسند - شعری که در آن او به این نتیجه می‌رسد که مقصود از ساخت آن بی زیبا این بود که پایه‌ی کاسه باشد، و بنا بر این کاسه‌یی روی آن گذاشت.

اگرچه خاقان چیان‌لونگ درباره‌ی هدف از ساخت بی به نتیجه‌ی غلطی رسید، اما اعتراف می‌کنم که روشش را ستایش می‌کنم. فکر کنم به گذشته درباره‌ی جهانی دوردست از طریق اشیاء همیشه نوعی بازآفرینی شاعرانه است. ما حدس می‌زنیم که می‌توانیم به یقین بدانیم درمی‌یابیم، و آن وقت باید سعی کنیم که نوع مختلفی از دانستن را پیدا کنیم، بدانیم که اشیاء را مردمی ساخته‌اند که اساساً مثل ما بودند - از این رو باید بتوانیم سر دربیآوریم که آن‌ها این چیزها را چرا و برای چه کاری ساخته‌اند. گاهی شاید بهترین راه این باشد که بفهمیم بیشتر جهان، نه فقط در گذشته بل که در زمان خود ما، درباره‌ی چیست. آیا ما هیچ وقت می‌توانیم دیگران را واقعاً درک کنیم؟ شاید. اما فقط از طریق شاهکارهای تخیل شاعرانه، ترکیب شده با دانشی که با دقت تمام به دست آمده و نظم یافته است.

خاقان چیان‌لونگ تنها شاعر این تاریخ نیست. پاسخ شلی اپرین بیرون شلی، ۱۸۲۲-۱۷۹۲، شاعر انگلیسی^۱ به رامیس دوم - در آوژی ماندیاس - چیزی درباره‌ی سالت این مجسمه در مصر باستان به ما نمی‌گوید، اما چیزهای زیادی درباره‌ی مجذوبیت آغاز قرن نوزدهم به نپایداری امپراتوری می‌گوید. در خاکسپاری بزرگ کشتی ساتن‌هو (فصل ۴۷)، دو شاعر در کارند: داستان حماسه‌ی پیوولف^۲ در واقعیت تاریخی باز یافته می‌شود، حال آن که یادآوری شیمس هینی^۳ (شاعر ایرلندی، مت ۱۹۳۹) از کلاه‌خود جنگاور موضوعیت عاجلی به این قطعه‌ی مشهور زره انگلوساکسون می‌دهد. اگر شاعران نباشند تاریخ از راه اشیاء ناممکن است.

1. Beowulf

2. Seamus Heaney